

LAPE –muutosohjelman tulokset Uudellamaalla

LAPE Uusimaa – Yhdessä
olemme enemmän 2017-2018

Muutosohjelman perustiedot

- LAPE Uusimaa – Yhdessä olemme enemmän
- 2/2017-12/2018
- Lapsi- perhepalveluiden muutosohjelma LAPE
- Kehittämisaalueet; toimintakulttuurin muutos, perhekeskus toimintamalli, varhaiskasvatus ja koulu sekä erityisen ja vaativan tason palveluiden kehittäminen
- Alueena muu Uusimaa, 18 kuntaa
- Myönnetty avustus 1,4 milj.

Ketkä osallistuivat hankkeeseen?

- **Hankeorganisaatiossa mukana:**
Hanko, Raasepori, Siuntio, Inkoo, Lohja, Karkkila, Vihti, Nurmijärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Järvenpää, Tuusula, Askola, Loviisa, Sipoo, Lapinjärvi ja Porvoo. Mukana sosiaalialan osaamiskeskukset Sosiaalitaito, FSKC ja Verso sekä järjestöistä Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri.
- **Hankkeessa mukana:** sivistys-, sosiaali-, ja terveystalvelut, järjestöt, yritykset, seurakunnat ja asiakkaat.
- **Verkostot:**
 - Hankkeessa kehittämistyö tapahtui paikallisella-, maakunnallisella ja kansallisella tasolla.

Kehittämisen kohteet ja tavoitteet:

- Muutosohjelmassa kehitettiin lasten ja perheiden palveluita monitoimijaisesti.
- Muutosohjelmassa haluttiin siirtää palveluiden painopiste raskaista ja korjaavista palveluista perustasolle.
- Kehitimme palveluiden sisältöä sote – uudistukseen valmistautumisen tueksi.

- Uudenmaan muutosagentti oli vankasti mukana Uudenmaan lapset, nuoret ja perheet –sotevalmisteluryhmän toiminnassa.
- Lapsiystävällinen maakunta ja lapsiystävällisyys on kirjattu Uudenmaan maakunnan strategiaan toimenpiteeksi.
- Perhekeskus on kirjattu Uudenmaan maakunnan valmistelukäsikirjaan

- Hankkeessa järjestettiin yli 20 maakunnallista työpajaa ja yli 80 työkokousta joissa kehitettiin ja kuvattiin palveluita monitoimijaisesti. Maakunnallisten työpajojen lisäksi järjestettiin satoja paikallisia työpajoja ja työkokouksia.
- Hankkeen aikana alueellamme oli käynnissä yli 80 ketterää kokeilua ja yli 30 pilottia lapsiperhepalveluiden uudistuksen tukena.

- Työpajoihin osallistui kokemusasiantuntijoita ja hankehenkilöstö tapasi kokemusasiantuntijoita erityisryhmistä hankekauden aikana. Paikallisiin ja maakunnallisiin kehittämisryhmiin osallistui nuoria ja vanhempia kokemusasiantuntijan roolissa.
- Kokemusasiantuntijat olivat esillä puheenvuoroissa, työryhmissä, paneeleissa ja työpajoissa.
- Hankkeessa tehtiin asukaskysely, josta koottiin tietoa kehittämisen tueksi.

Keskeiset tulokset 1/2

- Maakunnallinen pohja lapsivaikutusten arvioinnin tekoon on luotu ja osaamista on jaettu. Tietoisuutta lasten oikeuksista on lisätty.
- Uudenmaan perhekeskustoimintamalli on mallinnettu ja sähköisen perhekeskuksen selvitys on tehty yhteistyössä PKS alueen kanssa.
- Kaikista lasten, nuorten ja perheiden lakisääteisistä palveluista on tehty palvelukuvaukset ja hoitopolkuja on kuvattu

Keskeiset tulokset 2/2

- Esiopetuksen oppilashuolto asiakaslähtöisenä tavoitetilana on kuvattu.
- Erityisen ja vaativan tason opiskelijahuolto (ALVA) on mallinnettu.
- Osaamista näyttöön perustuvista menetelmistä on lisätty ja uusia ryhmätoimintoja on perustettu.
- Uusia yhteistyökäytänteitä ja maakunnallista ja yhteistoiminta-alueiden mukaista yhteistyötä on saatu aikaan.

Tulosten merkitys ja hyöty

- **Lasten ja perheiden** tasa-arvo palveluiden saatavuuden ja tasalaatuisuuden näkökulmasta on kasvanut. Tarjolla on tarpeenmukaisia palveluita.
- **Henkilöstö** on saanut uusia välineitä työhönsä, päässyt tekemään yhteistyötä ja luomaan uutta lapsikeskeistä palvelukenttää. Yhteistyöllä olemme saaneet kumppanuutta.
- **Päätäjät** ovat saaneet lisää ymmärrystä lapsuudesta, lapsenoikeusperustaisuudesta ja lapsivaikutuksista.

Tärkeimmät opit

- Lasten ja perheiden palveluiden muutoksessa riittää vielä tehtävää erityisesti kielikysymysten ja erityisryhmien palveluiden kehittämisessä.
- Osaamista hyvinvointitiedolla johtamisesta tarvitaan edelleen.
- Luotu yhteistyö ja mallit vaativat hoivaa ja huolenpitoa.
- Osallisuuden ja lapsilähtöisyyden muuttaminen sisäsyntyiseksi asiaksi vaatii oppilaitosten opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Muutos jatkuu..

- Alueelliset juurruttamisen suunnitelmat edistävät paikallisesti LAPE muutosohjelman käynnistämiä toimia.
- Maakunnallinen juurruttamisen suunnitelma luo alueellisen LAPE strategian joka on maakuntavalmistelun projektointiaikataulun mukainen.
- LAPE Akatemit ja muutosagentti toimivat alueellamme kuntien johdon tukena muutoksen johtamisessa.

JUURUTTAMISEN SUUNNITELMAN AIKAJÄNNE

2018	Mihin päästiin hankeaikana?	
2019	Välittömät toimet	Heti hankkeen jälkeen
2022	Strategiset toimet Prioriteetti 1	Maakuntavalmistelun projektointiaikataulun mukaisesti
2025	Strategiset toimet Prioriteetti 2	
2030	Visio	LAPE muutosohjelman tulosten tarkastuspiste

TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS

2019	2022	2025	2030
<p>Lohja ja Raasepori ovat lapsiystävällisiä kuntia.</p> <p>Porvoo, Hanko ja Loviisa lähtevät mukaan Unicefin lapsiystävällinen kunta malliin.</p> <p>Hyvinvointitiedon seuraaminen yleistyy. Lapsivaikutusten arvioinnin tekemistä kokeillaan useissa kunnissa.</p> <p>Strategiaa ja tai hyvinvointisuunnitelmaa päivitetessä lapsenoikeusperustaisuus, lapsilähtöisyys ja lapsivaikutusten arvioinnin tekeminen otetaan mukaan.</p> <p>Kansallista lapsistrategiaa valmistellaan. Uudenmaan asiakkaat ja työntekijät osallistuvat valmisteluun.</p>	<p>Lohja, Raasepori, Loviisa, Hanko ja Porvoo ovat lapsiystävällisiä kuntia.</p> <p>Alueellisia hyvinvointisuunnitelmia suunnitellaan tiiviimmässä yhteistyössä.</p> <p>Kunnat ja päättäjät seuraavat lasten hyvinvointitietoa.</p> <p>Kansallinen lapsistrategia 2040 valmistuu.</p>	<p>Lapsivaikutusten arviointi on arkipäivää 50% kunnissa.</p> <p>Lapset huomioidaan päätöksenteossa ja toimintaamme ohjaavissa asiakirjoissa 50% kunnissa.</p> <p>Lapsiasiainhenkilön tehtäviä syntyy lisää.</p> <p>Lapset ja nuoret seuraavat omaa hyvinvointitietoaan systemaattisesti.</p> <p>Kansallinen lapsistrategia jalkautuu kuntiin ja maakuntiin.</p>	<p>Lapsivaikutusten arviointi on arkipäivää.</p> <p>Lapset huomioidaan päätöksenteossa ja toimintaamme ohjaavissa asiakirjoissa kaikkialla.</p> <p>Jokaisessa kunnassa, maakunnassa ja päätöksentekoelimessä on lapsiasioista vastaavan henkilön luottamustoimi.</p> <p>Lapsibudjetointiin ohjataan kansalliselta tasolta.</p> <p>Kansallinen lapsistrategia ohjaa kuntien ja maakuntien strategiyötä.</p>

PERHEKESKUSTOIMINTAMALLI

2019	2022	2025	2030
<p>Porvoon uusi täyden palvelun perhekeskus aukeaa</p> <p>Järvenpää toimii KuudenSoten perhekeskuspuheenjohtajana ja johtaa perhekeskusten jatkokehittämistä Keski-Uudellamaalla</p> <p>Lohjan ja Järvenpään perhekeskukset kehittävät asiakasprosessejaan toimintaa tehostavasti</p> <p>Hyvinkään iso perhekeskus alkaa suunnittelemaan prosessitason toimintaa</p> <p>Raasepori on saanut perhekeskussuunnitelmat valmiiksi ja luo mahdollisuudet toiminnan käynnistämiseksi</p> <p>Uudenmaan lapsiperheistä n. 40 % on perhekeskuspalvelujen piirissä</p>	<p>Jos SOTE- ja maakuntalainsäädäntö on hyväksytty ja maakunnan toiminta on käynnistynyt, Uudenmaan perhekeskustoimintamallia on kehitetty kansallisten linjausten mukaan ja se on hyväksytty maakuntavaltuustossa</p> <p>Jos SOTE- ja maakuntalainsäädäntö myöhästyy ja maakunta ei ole aloittanut toimintaa, kunnat ovat kehittäneet omia täydenpalvelun perhekeskuksia siten, että Uudenmaan lapsiperheistä jo yli 70 % on perhekeskuspalvelujen piirissä</p>	<p>Täydenpalvelun perhekeskukset, toimipisteet ja avoimet kohtaamispaikat toimivat jo tehokkaasti koko Uudenmaan maakunnan alueella</p> <p>Perhekeskusalueilla SiSoTe-yhteistyö sekä HYTE-yhteistyö toimivat saumattomasti ja lapset, nuoret ja perheet saavat parhaan mahdollisen avun ja tuen</p> <p>Perhekeskusten johtaminen toteutuu maakunnan lapsistrategian mukaisesti maakuntatasolta aluetasolle ja perhekeskusten itseohjautuviin tiimeihin asiakashyötyä tuottaen</p> <p>Sähköinen perhekeskus tuottaa palveluja kansallisena palveluna ja maakunnan alueella</p>	<p>Perhekeskusalueet ovat toiminnassa ja malli toimii tehokkaasti; asiakkaat hyötyvät ja antavat hyvää palautetta</p> <p>Erytispalveluiden tarvitsijat on saatu laskuun ja painopiste siirrettyä vahvasti peruspalveluihin</p> <p>Erytispalvelut toimivat peruspalvelujen tukena ja kaikki toimijat pitävät tärkeimpänä asiakkaan oikea-aikaista avun ja tuen saantia</p> <p>Monitoimijainen palvelutarpeen arviointi toimii digitaalisesti siten, että asiakas on itse aktiivisesti mukana tiedon tuottamisessa. Asiakas voi myös itse käynnistää palvelutarpeen arvioinnin ja saada apua heti, kun tarve ilmenee</p> <p>Asiakkaille on tarjolla apua, tukea ja hoitoa vuorokauden ajasta riippumatta. Tekoäly on saatu laajasti käyttöön</p>

VARHAISKASVATUS, KOULU JA OPPILAITOKSET

2019	2022	2025	2030
<p>Lasten ja nuorten osallisuutta tukevat rakenteet hyvinvointi- ja oppilashuoltotyössä varmistetaan kunta-, yksikkö- ja ryhmä-/ luokkatasollatasolla.</p> <p>Useampi kunta on ottanut käyttöön toimintamallin kouluterveyskyselyn tulosten käsittelemiseksi.</p> <p>Muiden maakuntien kehittämistyöstä poimitaan parhaat ja Uudellemaalle sopivimmat käytänteet juurrutettaviksi.</p>	<p>Painopiste yhteisöllisessä, ennaltaehkäisevässä työssä näkyy mm.kiusaamisen ja yksinäisyyden vähentymisenä hyvinvointia mittaavien indikaattoreiden valossa (kouluterveyskysely)</p> <p>Yksilökohtaisen hyvinvointi- ja opiskelijahuoltotyön pohjana lapsi- ja perhelähtöisyys; yksilölliset ratkaisut korostuvat.</p> <p>Kaikilla perheen kanssa toimivilla yhteinen lähestymistapa ja yhteinen tilannekuva mahdollinen koko maakunnassa.</p> <p>Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa käytössä yhteinen sähköinen järjestelmä.</p> <p>Malli alle kouluikäisten ja kouluikäisten vanhemmuuden tukemiseksi on valmis.</p>	<p>Väestöryhmien väliset erot hyvinvoinnissa ovat tasoittuneet hyvinvointia mittaavien indikaattorien valossa</p> <p>Lähes kaikki nuoret saattavat opintonsa päätökseen ja löytävät itselleen mieluisan urapolun</p> <p>Malli alle kouluikäisten ja kouluikäisten lasten vanhemmuuden tukemiseksi käytössä kaikkialla.</p>	<p>Saumaton monitoimijainen yhteistyö tukee varhaisessa vaiheessa joustavasti lapsia, nuoria ja perheitä arjen ympäristöissä</p> <p>Tuen saamisen keinot ovat monipuolistuneet ja ovat yksilöllisempiä</p>

ERITYISTASON JA VAATIVAN TASON KEHITTÄMINEN

2019	2022	2025	2030
<p>Juurruttamis-suunnitelman arviointi</p> <p>Luo luottamusta suojele lasta monitoimijaisen verkostoyhteistyön työkaluna ja yhteisen ymmärryksen rakentajana aktiivisessa käytössä.</p> <p>Tehdään suunnitelma systeemisen kouluttamiseen ja käyttöönottoon.</p> <p>Sijaishuollon kilpailutuskriteerit ja valvonnan toimintatavat ovat yhtenäiset.</p> <p>Mahdollisuus kansallisen sijaishuoltoyksiköiden rekisteri Lasteri pilotointiin maakunnassa.</p>	<p>Kaikilla perheen kanssa toimivilla yhteinen lähestymistapa ja yhteinen tilannekuva mahdollinen koko maakunnassa.</p> <p>Systeemisen lastensuojelun koulutus maakunnassa etenee suunnitelman mukaan.</p> <p>Kokemusasiantuntijuutta hyödynnetään matalalla kynnyksellä palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.</p> <p>Verkostojen johtamiseen on osaamista ja tahtoa kaikkialla.</p> <p>LANUPE palveluissa on käytössä yhteinen sähköinen järjestelmä.</p> <p>Lapsille, nuorille ja perheille tarjotaan peruspalveluissa tukea varhain asiakkaan tarpeita yksilöllisesti kuullen. Erityistason palvelut jalkautuvat perustasolle (perhekeskustoimintamalli)</p> <p>Yhtenäinen tietopohja Lasteri käytössä.</p>	<p>Monitoimijaisen yhteistyön systeemisyyden ja yhteinen lähestymistapa ja tilannekuva työtapana vakiintunut.</p> <p>Systeemisen työtöiden osaamista on maakunnan kaikissa kunnissa.</p>	<p>Systeeminen työote kattaa kaikki LANUPE palvelut.</p> <p>Lasten, nuorten ja perheiden ja aikuisten palvelut muodostavat toimivan integratiivisen kokonaisuuden.</p>

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

Lape Uusimaa – Yhdessä olemme enemmän 2017-2018

Loppuraportti ja yksittäiset juurruttamisen suunnitelmat
luettavissa kokonaan sivuiltamme www.lapeuusimaa.fi
12.12.2018 jälkeen.

Maikki Arola

Sanna Nieminen

Maarit Lindman